

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **KIRURŠKO UMIVANJE ROK IN KIRURŠKO RAZKUŽEVANJE ROK**

koda **16.04**

Ključne besede: **roke, kirurško, umivanje, razkuževanje**

Namen aktivnosti: **Odstraniti umazanijo z rok, odstraniti začasno floro, zmanjšati količino mikroorganizmov na koži, preprečevanje prenosa mikroorganizmov, upočasniti ponovno rast mikroorganizmov, zmanjšati možnost prenosa mikroorganizmov iz kože v sterilne rane in votline**

Potrebni pripomočki:

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti):
Kirurško umivanje: 5 minut
Kirurško razkuževanje: 2 – 5 minut

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene nege:

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti: **1**

odgovorna oseba protokola: **Tatjana Požarnik**

- tekoča pitna mlačna voda,
- umivalnik brez zamaška, da lahko voda prosto odteka,
- pipa, ki se lahko zapre s komolcem ali na fotocelico,
- mikrobiološko neoporečno in pH koži primerno milo v razdelivcih na komolčno doziranje,
- predpasnik,
- sterilna krtačka za enkratno uporabo,
- sterilne papirnate brisače za enkratno brisanje,
- vrečka za odpadke po navodilih ustanove.

Aktivnost ZBN lahko izvede:

		omejitve, pripombe
bolničar	NE	
tehnik zdravstvene nege	NE	
diplomirana medicinska sestra	DA	
diplomirana babica	DA	
študent	DA	<i>pod nadzorom mentorja</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

1.	Pred umivalnikom stojimo tako, da se z rokama in obleko ne dotikamo površine umivalnika.	opombe: – Pred vstopom v filter odstranimo uro in nakit. Nohti naj bodo kratki, ne lakirani. Umetni nohti niso dovoljeni. Po higienskem umivanju in razkuževanju rok zamenjamo zunanjo obleko in obuvalo (se slečemo do spodnjega perila in ločeno odložimo zunanja oblačila). Prestopimo pregrado in najprej oblečemo spodnji del čiste filter obleke (hlače). Nato z operacijsko kapo pokrijemo celotno lasišče in čelo (pri moških še zalisce). Oblečemo še zgornji del čiste filter obleke (tunika) ter nataknemo operacijsko obuvalo. Razkužimo roke in nadenemo kirurško masko čez nos in usta. Pripravimo se kirurško umivanje in razkuževanje rok.
2.	Odpremo vodo ustrezne toplote.	– Izogibamo se pršenju vode po obleki, saj vlažnost omogoča ugodne razmere za rast mikroorganizmov, zato se zaščitimo s predpasnikom.
3.	Iz ovoja vzamemo sterilno krtačko in plastični čistilec za nohte. Roke zmočimo, prsti so višje kot komolci.	– Preprečimo zatekanje tekočine iz neočiščenega na očiščeno področje.
4.	Če je krtačka suha vzamemo od 3 do 5 ml mila in ga dobro spenimo z gobico.	– Milo raztopi maščobo in zmanjša površinsko napetost. Drgnjenje odstranjuje umazanijo in začasne bakterije.
5.	Predel okrog nohtov čistimo s pomočjo krtačke na gobici in s plastičnim čistilcem za nohte.	– Odstranimo umazanijo, ki je pod nohti.
6.	Roke umivamo s krožnimi gibi, vsak gib izvedemo 5 do 10 krat. Umivamo hrbtišče rok, vsak prst posebej, dlan, zapestje, podlahti do komolca. Postopek ponovimo na drugi roki.	– Nikoli se ne vračamo na že umito mesto.
7.	Roke spiramo od prstov navzdol, da teče voda v smeri od prstov do komolca.	– Preprečimo zatekanje tekočine iz neočiščenega na očiščeno področje.
8.	Iz razdelilnika izvlečemo sterilno brisačo.	– Pazimo, da se pri tem ne dotaknemo razdelilnika. Če nimamo te možnosti, potem se poslužujemo sterilnih brisač iz sterilnega ovoja kirurškega plašča.
9.	Roke osušimo od prstov do komolcev s sterilizirano brisačo za enkratno brisanje.	– Nikoli se ne vračamo z isto brisačo na že obrisano področje. – Za vsako roko uporabimo novo brisačo.
10.	Mokro brisačo zavržemo in pipo zapremo s komolcem ali preko fotocelice.	– Koš za uporabljene krtače in brisače naj ima pokrov.
11.	S pritiskom s komolcem na ročico razdelilnika aktiviramo črpalko in nanesemo 5 ml razkužila na umite in posušene roke.	– Razkužila nikoli ne nanašamo na mokre roke in ga ne brišemo.
12.	Razkužujemo dlani, hrbtišče rok, prste v dlani, palce, med prstne prostore (dlan proti dlani), med prstne prostore (hrbet proti hrbtu), krožno zapestja do 1/3 podlahti.	– Razkužilo naj na koži učinkuje vsaj 3 minute. Pri zamenjavi rokavic, pred navlačenjem novih sterilnih kirurških rokavic, vsaj 2 minuti. – Razkužilo vtiramo in ne brišemo.

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

		– Roke držimo nad nivojem komolcev.
13.	Postopek razkuževanja ponovimo.	– Pred operativnimi posegi roke razkužimo 2x zapovrstjo (2x 5 ml).

Opombe, omejitve protokola:

- Če pride pri postopku kirurškega umivanja, sušenja ali kirurškega razkuževanja do nesterilnega kontakta, se postopek ponovi.
- Pred operativnim posegom se glede na navodila posameznih bolnišnic izvaja kirurško umivanje in kirurško razkuževanje rok ali samo kirurško razkuževanje rok.

Temeljna literatura:

- Delovna skupina pri Ministrstvu za zdravje Republike Slovenije. 2009. *Strokovne podlage in smernice za obvladovanje in preprečevanje okužb, ki so povezane z zdravstvom oziroma zdravstveno oskrbo*. Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije. Available at: http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/kakovost/str_smernice_okuzbe_feb_2010/MZ_Naslovnica_Smernice_2009.pdf [11.8.2017].
- Delovna skupina pri Ministrstvu za zdravje RS, 2009. *Higiena rok*. Dostopno na: http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/mz_dokumenti/delovna_podrocja/zdravstveno_varstvo/zdravstveno_varstvo_v_posebih/NAKOBO_september_2010/MZ_pogl_3_Higiena_rok_2009.pdf [11.8.2017].
- Fabjan, M., Goltes, M., Šuligoj, Z. & Rebernik Milič, M., 2005. *Perioperativna zdravstvena nega, vodnik za začetrnike*. Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti, pp. 41-43.
- Gardner, D. & Anderson-Manz, E., 2001. How to Perform Surgical Hands Scrubs. Available at: <http://www.infectioncontroltoday.com/articles/2001/05/how-to-perform-surgical-hand-scrubs.aspx> [12.9.2017].
- Goldberg, J.L., 2017. *Guideline Implementation: Hand Hygiene*. Available at: https://www.aorn.org/websitedata/cearticle/pdf_file/CEA17506-0001.pdf [3.10.2017].
- Infection Control Today, 2001. *How To Perform Surgical Hand Scrub*. Available at: <http://www.infectioncontroltoday.com/articles/2001/05/how-to-perform-surgical-hand-scrubs.aspx> [11.4.2014].
- StratOG, 2017. *Sterile surgical scrub techniques*. Available at: <https://stratog.rcog.org.uk/tutorial/general-principles/sterile-surgical-scrub-techniques-6067> [11.4.2014].
- Trotovšek, B., 2012. *Kirurško umivanje ali razkuževanje rok*. In: Požarnik, T., ed. *Izzivi v operacijski zdravstveni negi: Zbornik XXIX, Ptuj, 16. in 17. november 2012*. Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti, pp. 71-76.
- WHO, 2009. *WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care. First Global Patient Safety Challenge*
- *Clean Care is Safer Care*. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44102/1/9789241597906_eng.pdf [12.9.2017].

	organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:	številka sklepa:	datum:	odgovorna oseba:
Sklep skrbnika nacionalnega protokola	Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti	7/2017	15.6.17	Tatjana Požarnik
I. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	5/2/2017	4.12.2017	Lojzka Prestor
II. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Upravni odbor Zbornice Zveze	335/K	18.4.2018	Monika Ažman
III. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno in babiško nego	03a/27-2018	21.05.2018	mag. Branko Bregar

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **06.09.2018**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **05.09.2020**